

Casa de la Vila. El seu poble natal el reconeix i l'admira, i li ho fa saber constantment. És per això, i perquè Joan Veny duu Campos al cor, que som del parer que d'entre la infinitud de distincions amb què ha estat justament homenatjat, les que li han arribat des del seu poble estimat són de les més pregonament guardades dins el seu cor.

Joan Ignasi SERVERA VILA
IES Damià Huguet

Jornada del Grup de Recerca Identitats en la Literatura Catalana: «Joaquim Mallafrè, traductor» (Universitat Rovira i Virgili, 28 de setembre de 2022). — El 28 de setembre de 2022, al Campus Catalunya de la Universitat Rovira i Virgili (URV) es va celebrar la jornada anual del Grup de Recerca Identitats en la Literatura Catalana (GRILC), enguany dedicada al traductor —i professor jubilat, estimat i enyorat del Departament de Filologia Catalana de la URV— Joaquim Mallafrè i Gavaldà.

La jornada va començar amb la inauguració de l'acte a càrrec de Lurdes Malgrat, directora dels Serveis Territorials a Tarragona del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya; Miquel Àngel Pradilla, director del Departament de Filologia Catalana de la URV, i Magí Sunyer, director del GRILC. Seguidament, es va iniciar la primera tanda de conferències a la sala de graus del Campus.

La xarrada de Jordi Ginebra (URV), «Joaquim Mallafrè, estudiós de la llengua», va abordar la figura de Joaquim Mallafrè com a lingüista. Ginebra va enllaçar la disciplina de la traducció amb la lingüística. Un traductor és, per força, un lingüista. Però, per a Ginebra, Mallafrè també ha estat un lingüista en altres facetes de la seua trajectòria professional, com a estudiós de la història de la codificació contemporània del català, com a lexicògraf, com a teòric de la variació lingüística i com a especialista en l'estudi de les relacions entre l'ús de la llengua i la varietat estàndard.

Francesc Parcerisas (Universitat Autònoma de Barcelona) va pronunciar la conferència «*Tom Jones*, la mirada del traductor», en la qual va lloar amb vehemència l'obra de Henry Fielding i la traducció que en va fer Mallafrè, publicada en dos volums el 1984 a Les Millors Obres de la Literatura Universal (Edicions 62 i La Caixa). Parcerisas va convèncer el públic de la necessitat imperiosa i indefugible de llegir-la.

Jordi Lamarca (URV), per la seua banda, a «*Tristram Shandy*. Una novel·la proteica. Una traducció proteica», va parlar de la traducció de l'obra de Laurence Sterne, *Vida i opinions de Tristram Shandy*, publicada a casa nostra per l'Editorial Proa l'any 1993, i en destacà el qualificatiu 'proteïforme' en el sentit en què se sol utilitzar en els estudis literaris anglesos la paraula *prothean*, referint-se a 'versatilitat'. Lamarca va ressaltar aquesta capacitat en l'obra i en la traducció de Mallafrè.

I, tot seguit, a l'Aula Magna del Campus Catalunya de la URV, es va poder gaudir d'un espectacle magnífic, en què Dolors Esquerda i Jordi Francesc feien una lectura dramatitzada d'alguns textos escollits de l'obra *Ulisses*, amb la col·laboració de l'homenatjat fent-ne la contextualització. Així, es va poder gaudir d'un fragment del capítol que alludeix a les sirenes, un altre del capítol dedicat al ciclop i el monòleg de Molly Bloom.

A la tarda, van continuar les conferències. Teresa Iribarren (Universitat Oberta de Catalunya), amb la conferència «Joaquim Mallafrè: l'excepcionalitat de les traduccions de James Joyce», va parlar de la singularitat de les traduccions de l'*Ulisses*, *Dublinesos* i *Giacomo Joyce* fetes per Mallafrè. D'una banda, va destacar el coneixement del traductor quant a les llengües en els seus diversos registres i quant al domini de la tasca de la traducció —reflectits tots dos, coneixement i domini, en el seu llibre *Llengua tribu, llengua de polis* entre altres. Quant a l'*Ulisses*, va desta-

car-ne la profunda voluntat del traductor de ser fidel a l'autor, cosa que es reflecteix, per exemple, en el fet d'haver publicat la traducció sense cap paratext. Iribarren també va incidir en el fet que, després de 41 anys, *Ulisses* sigui una traducció que no hagi envellit gens. D'altra banda, va fer èmfasi en la tasca divulgadora de l'obra de Joyce que Mallafrè ha fet al llarg de tants anys a través de les traduccions i també mitjançant conferències per tot el territori de llengua catalana, entrevistes a diversos mitjans, les col·laboracions en exposicions, etc.

La conferència del reconegut novel·lista, dramaturg i traductor Joan Cavallé, «La rateta que pujava per la cameta, o el Beckett de Joaquim Mallafrè», va versar sobre la publicació del teatre complet de Samuel Beckett en català que el 1995 va editar la Diputació de Barcelona, a partir de les traduccions fetes expressament per l'equip compost per Víctor Batallé, Sergi Belbel, Joan Cavallé i Joaquim Mallafrè.

Sam Abrams (UOC), per la seua banda, amb «John Mallafrè o Joaquim Steinbeck», va parlar de la traducció d'*El poni roig*, de John Steinbeck, publicada el 2011 per Viena Edicions. I en va destacar especialment la seducció que Mallafrè provoca en els lectors mitjançant la naturalitat que traspua la llengua emprada en la varietat de registres que incorpora l'obra. Abrams va afirmar que Mallafrè tradueix aquelles obres que creu que poden nodrir la cultura catalana i que, en aquest cas, el traductor devia triar *El poni roig* per demostrar que es pot fer gran literatura amb novel·la curta, gènere en què excel·leix la literatura catalana. També va destacar el llibre de Mallafrè *Uns i altres. Literatura i traducció*, com a obra de referència per als traductors.

Per a cloure la jornada, el mateix Joaquim Mallafrè va pronunciar la conferència «Traduir: una lectura a fons», al llarg de la qual va repassar els pilars bàsics de les seues traduccions, el respecte pel ritme de la llengua, per la intenció de l'autor, pels matisos de la llengua —pouats tant en la seua experiència personal des d'infant en contacte amb la gent del Baix Camp, com en el seu profund coneixement acadèmic del català—, amants amb exemples concrets de la seua vasta experiència. En conjunt, una lliçó magistral que el lector haurà d'esperar a gaudir —juntament amb els textos de la resta de conferències— en una publicació ben pròxima.

Silvia VEA VILA
Universitat Rovira i Virgili

Al Optulea Simpozion Internațional de Lingvistică (Bucarest, 29-30 de setembre de 2022). — A la seu de l'Acadèmia Romanesa de Bucarest, i més concretament a l'Institut de Lingüística “Iorgu Iordan - Alexandru Rosetti” d'aquesta Acadèmia, es va celebrar el Vuitè Simposi Internacional de Lingüística, organitzat per un equip d'investigadors que encapçalava la prof. Adina Dragomirescu. El simposi comptà amb la participació de tres conferencians convidats: Elisa Mattiello (Universitat de Pisa, «Extra-grammatical and Transitional Morphology: From Blends to Combining Forms»); Michele Loporcaro, «Grammatical gender and subgender: Istro-Romanian and other Romance varieties in a typological perspective»; i José Enrique Gargallo Gil, «Proverbi del calendario e meteorologia popolare. Rumeno e confronto romanzo». D'altra banda, diverses sessions i tallers (*Workshops*) congregaren durant aquests dos dies una bona representació d'estudiosos de l'àmbit acadèmic romanès, que abordaren aspectes diversos de la lingüística romanesa i d'altres espais de la Romània i de la romanística, així com de la ciència lingüística en general. Vegeu com a mostra la relació de títols de seccions extreta del programa del simposi (en traducció al català): «Istromanès i istroromanesos»; «Morfologia i sintaxi»; «Dialectes romanesos al nord i al sud del Danubi dins del seu context romànic»; «Creativitat lèxica (estratègies, significats i motivacions)»; «Lexicologia, lexicografia i fraseologia»; «Història de la llengua romanesa, filologia»; «Morfologia i sintaxi»; «Dialectes romanesos exteriors a les fronteres de Romània»; «Lingüística romàni-